

Στην αρχαιότητα, η ιστορία της Ιώς περιλαμβάνονταν στους αργείτικους «Ιερούς λόγους» του Ηραίου. Λαϊκές παραδόσεις προστέθηκαν και την εμπλούτισαν με νέα στοιχεία για τους πρώτους κατοίκους της Αργολίδας. Όταν τον 7^ο και 6^ο αιώνες π.Χ. οι Έλληνες απέκτησαν επαφές με την Αίγυπτο, Αργείοι άποικοι στη Ρόδο ίσως μετέφεραν τους «Ιερούς λόγους» του Ηραίου στην αφρικανική χώρα. Στην ιστορία της Ιώς αναμείχθηκαν αιγυπτιακές εκδοχές. Η Ιώ ταυτίστηκε με την αιγυπτιακή θεά Ίσιδα, ο Έπαφος με τον αιγυπτιακό Άπη. Η Ρόδος, κομβικό σημείο ανάμεσα στο Άργος και την Αίγυπτο, έγινε ο πρώτος σταθμός του ταξιδιού των Δαναΐδων προς την Αργολίδα. Στο πρώτο μισό του 6

ου

π.Χ. αιώνα, κάποιος ποιητής πήρε τα σκόρπια στοιχεία και συνέθεσε ένα έπος 6.500 στίχων με τίτλο «Δαναΐδες».

Έναν αιώνα αργότερα (αρχές 5^{ου} π.Χ.), ο Αισχύλος έγραψε μια τετραλογία, από την οποία σώζεται μόνο η πρώτη τραγωδία, οι «Ικέτιδες», η πιο παλιά από τις επτά τραγωδίες του που σώθηκαν. Ικέτιδες είναι οι Δαναΐδες που φθάνουν στο Άργος, καταδιωκόμενες από τους γιους του Αιγύπτου, και ζητούν άσυλο. Η δεύτερη τραγωδία πρέπει να είχε τίτλο «Αιγύπτιοι» (αναφερόταν στη σφαγή των γιων του Αιγύπτου) και η τρίτη «Δαναΐδες» (αναφερόταν στην δίκη της Υπερμνήστρας). Πρέπει να ακολουθούσε το σατυρικό δράμα «Αμυμώνη» με την ξεχωριστή ιστορία της Δαναΐδας αυτής.

Ο Αισχύλος παρέκαμψε την καθιερωμένη παράδοση ότι βασιλιάς στο Άργος, όταν ο Δαναός έφτασε εκεί, ήταν ο Γελάνορας. Ονομάζει τον άρχοντα της χώρας Πελασγό (αυτόχθονα στην Αρκαδία, όπως έχει ήδη αναφερθεί), γιο του γεννημένου από την γη Παλαιχθονα. Το όνομα σημαίνει «Αρχαία Γη» και παραπέμπει στο ότι οι πρώτοι κάτοικοι της περιοχής, οι Πελασγοί, ήταν αυτόχθονες. Με τον ίδιο τον Πελασγό να αναφέρει ως βασιλείο του όλη την χώρα από την δυτική όχθη του βορειοελλαδικού ποταμού Στρυμόνα ως το Ιόνιο και νότια. Κατά πολλούς ερευνητές, στόχος του Αισχύλου ήταν η καταπολέμηση ενός νόμου που ο σοφός Σόλωνας είχε θεσπίσει ως παραχώρηση στους γαιοκτήμονες: Αν μια γυναίκα γινόταν «επικληρος», κληρονομούσε δηλαδή μόνη αυτή ολόκληρη την πατρική περιουσία, έπρεπε να παντρευτεί τον πιο κοντινό συγγενή, ώστε η περιουσία να μείνει στην κατοχή του γένους. Ένα αιώνα μετά τον Σόλωνα, στα χρόνια του Αισχύλου, ο νόμος αυτός φάνταζε οπισθοδρομικός και σίγουρα αντιδημοκρατικός και, πάνω απ' όλα, εμπόδιζε την ανάπτυξη του εμπορίου και την κυκλοφορία των κεφαλαίων. Το δημοκρατικό κόμμα τον καταπολεμούσε. Στις «Ικέτιδες», οι Δαναΐδες έφτασαν στο Άργος καταδιωκόμενες από τους γιους του Αιγύπτου που ήθελαν να τις παντρευτούν με την βία. Ζητούσαν προστασία

για να αποφύγουν αιμομικτικό γάμο. Και οι θεατές καλά γνώριζαν ότι στην Αίγυπτο ίσχυε ίδιος νόμος. Ο Αισχύλος καταφερόταν εναντίον της Αιγύπτου αλλά υπεραμυνόταν της ατομικής ιδιοκτησίας του Αθηναίου που καταπιεζόταν από το γένος. Οι Δαναΐδες εμφανίζονταν θύματα της βίας, αδικημένες αφού έπρεπε να παντρευτούν με άνδρες που ούτε αυτές ήθελαν ούτε ο πατέρας τους. Ουσιαστικά, γίνονταν επαναστάτριες εναντίον ενός άδικου νόμου και εναντίον της αιμομιξίας. Όμως, ως εκεί. Από την ώρα που έγιναν φόνισσες, έπρεπε να τιμωρηθούν. Ο Αισχύλος ήταν δημοκρατικός αλλά και συντηρητικός. Δεν μπορούσε να ανεχθεί παραβίαση του φυσικού νόμου. Και ο φυσικός νόμος απαγόρευε τον φόνο και τιμωρούσε τον φονιά.

(τελευταία επεξεργασία, 3 Φεβρουαρίου 2021)